

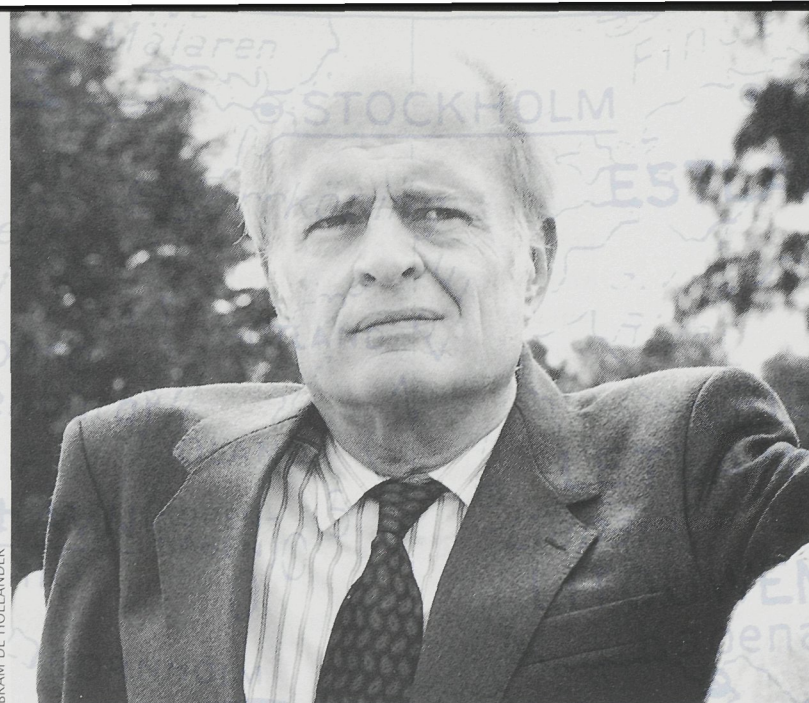
Varga: eredoctor in Pécs, ridder in Nederland

'Ik zweef tussen twee werelden'

door Erno Eskens

De Hongaarse universiteit van Pécs beloonde hem met een eredoctoraat en de Nederlandse staat sloeg hem tot ridder in de orde van de Nederlandse leeuw. Dat hij in zijn geboorteland en in Nederland vrijwel gelijktijdig in de prijzen viel, is typerend voor het leven van letterkundige S.A. Varga van Kibed: "Ik zweef tussen twee werelden."

BRAM DE HOLLANDER

Prof.dr. S.A. Varga

Eigenlijk voerde het toeval hem naar Nederland. Zijn moeder werd ziek, het ziekenhuis werd geconfiscieerd door het leger en op zoek naar medische hulp trok de familie Varga weg uit Hongarije. Via Duitsland belandde Varga in 1948 in Nederland. "Mijn vader wilde eigenlijk zo snel mogelijk terug. We hebben nog lang gewacht tot de situatie in Hongarije beter werd, maar van uitstel kwam uiteindelijk afstel."

Omdat hij zijn middelbare school in Hongarije net af had, besloot Varga Frans te gaan studeren aan de Gemeente Universiteit, de latere UvA. "Voordat we vluchtten, had mijn vader - een echte francofiel - geregeld dat mijn broer en ik eens per week les kregen van een Franse dame. Ik kende dus al wat Frans. En omdat ik een hekel had aan de Duitse grammatica, lag het voor de hand dat ik Frans ging studeren."

Vanaf het begin was Varga meer geïnteresseerd in de vorm van boeken, gedichten en romans, dan in de inhoud ervan. Terwijl hij ervan droomt om ooit een literatuurgeschiedenis te schrijven waarin geen enkele auteur wordt genoemd - "Alleen vormen en structuren van sonnetten en romans." - promoveert hij in Leiden op een verhandeling over versvorm in de Franse literatuur.

In Hongarije bleef Varga's wetenschappelijke werk aanvankelijk onbekend. Het proefschrift en ook zijn latere boeken en artikelen werden niet verspreid. "Voor 1970 kreeg je in Hongarije op je donder als je mij citeerde. Dat veranderde onder het liberale bewind van Kadar. Al ver voor de omwenteling van 1989 kon ik daarom een zekere rol spelen in Hongarije. Er werd wel eens een gedicht van mij gepubliceerd en ik werd wel eens aangehaald. Maar het was allemaal niet officieel goedgekeurd."

De officiële goedkeuring kwam in 1990. Varga werd benoemd tot buitenlands lid van de Hongaarse academie voor wetenschappen. "Ik ben toen formeel binnengehaald, kun je zeggen." Inmiddels is de universiteit van Pécs nog een stapje verder gegaan. Het heeft Varga onderscheiden met een eredoctoraat voor zijn verdiensten in de literatuurwetenschappen.

"Pécs is een kleine maar moderne universiteit. Mede dankzij die beroemde meneer Soros, die zoveel heeft verdiend met speculeren op de valutamarkt, heeft die universiteit geld om studenten en docenten te laten reizen. Vandaar dat er goede contacten zijn met het westen. Men is er goed op de hoogte van wat er hier speelt. De Franse filosofie is er nu